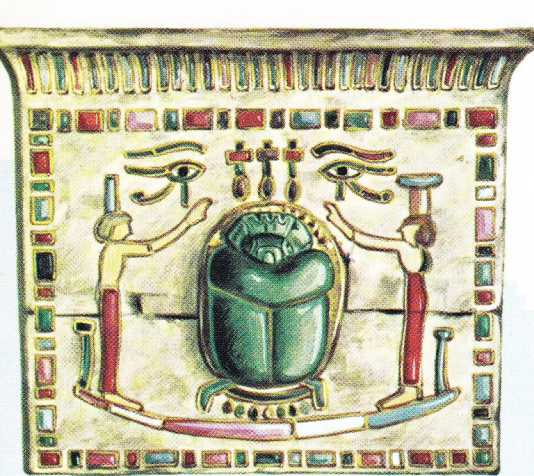

Egypte onder de knoet

Het uiteenvallen van Egypte in kleine stadstaatjes verzwakte het rijk op gevoelige wijze: het lag volledig binnen het bereik van vreemde volkeren. De eerste stoot kwam uit het zuiden: koning Pianchi van Ethiopië bereidde de verovering voor en Sjabaka bracht de 24e dynastie volledig ten val door farao Bocchoris levend te laten verbranden! De 25e dynastie was even roemloos. Wel poogden de Egyptenaren nog in Palestina een voet in huis te krijgen, maar hun optreden viel faliekant uit: zij kwamen in botsing met de Assyriërs. In 670 v.C. viel de Assyrische koning, Asarhaddon, Egypte binnen, veroverde Thebe en maakte van het gebied een Assyrische provincie. Een opstand van de Ethiopiërs bevrijdde het land van Thebe tot

Met slechts korte tussenperiodes van betrekkelijke zelfstandigheid, was Egypte van in de 7e eeuw vóór Christus in handen van vreemde overheersers. Vooral de Perzische onderdrukking woog zwaar op de Egyptenaren. Daarom werd de verovering van het land door Alexander de Grote als een ware bevrijding beschouwd. De bouw van de stad Alexandrië aan de Nijldelta was bovendien een zegen voor de Egyptische samenleving.

Memphis, maar de Assyrische vorst Assoerbanipal sloeg hard toe en veroverde opnieuw geheel Egypte. Thebe werd volledig geplunderd. De stadhouder van Saïs en stichter van de 26e dynastie, Psammetichus I, zoon van Necho I, evenals zijn opvolgers Necho II, Apriës en Amasis, slaagden erin Egypte weer tot eenheid te brengen. Er heerste een betrekkelijke welvaart en Ionische huursoldaten en Griekse handelaars vestigden zich in de delta. Vooral Necho II (609-593 v.C.), die de laatste Egyptische buitenlandse veldtochten organiseerde, maar in Syrië voor de macht van Nebukadnezar ijlings de vlucht moest nemen, heeft enige beroemdheid verworven. Hij poogde tevergeefs het oude kanaal van de Nijl naar de Rode Zee te voltooiën. Wel slaagde hij erin de tocht om Afrika tot een succes te brengen: Fenicische zeelui vertrokken op zijn bevel van de Rode Zee, zeilden rondom de zuidpunt van Afrika en kwamen na drie jaar via de Straat van Gibraltar bij hun vertrekpunt terug. Er waren in deze periode zelfs tekenen van een zucht naar hogere doeleinden, zodat men wel eens spreekt van een wedergeboorte van de oude Egyptische cultuur. Doch hieraan werd definitief een einde gesteld, toen de Perzische koning, Cambyses, in 525 v.C. geheel Egypte veroverde en er een Perzische provincie van maakte. Uit de geschriften van Herodotus (484-±425 v.C.) blijkt, dat Cambyses de kinderen van de overwonnen farao, Psammetichus III, liet vermoorden. De Perzische veroveraar had nadien spijt van zijn daad en benoemde Psammetichus als stadhouder. Als voormalig vorst zou deze veel voor zijn volk kunnen gedaan hebben. Wrok over het berokkende leed dreef

hem er echter toe de Egyptenaren tegen Cambyses op te ruïnen. Hij betaalde deze vermetelheid met zijn leven: Cambyses deed hem zo lang runderbloed drinken, tot hij stierf. De vorst van de Oudperzische dynastie der Achaemenieden deed verder nog van zich spreken door het lijk van de Egyptische koning, Amasis, uit de grafkelder te laten halen, het te geselen, steken toe te brengen en de haren te laten uittrekken. Volgens Herodotus zou Amasis vóór zijn dood uit een orakelspreuk vernomen hebben, dat hem na zijn overlijden iets vreselijks zou overkomen! Derhalve liet hij een ander lijk in zijn grafkelder bijzetten, zodat Cambyses zijn blinde haat op een onbekende zou hebben botgevierd. Herodotus vertelt verder, dat de waanzinnige Cambyses vijftigduizend man tegen de Ammonieten liet oprukken, om dit volk te onderwerpen en het zeusorakel te verbranden. Deze tocht mislukte, omdat de soldaten tekort aan levensmiddelen hadden en bij loting hun eigen mensen opaten! Cambyses zag dan wel van zijn plan af, maar hij liet in de stad Memphis, ter gelegenheid van de inwijding van een nieuwe Apisstier, de leden van de regering vermoorden, terwijl hij zelf het heilige dier doodde. Tenslotte bracht hij zijn zuster Roxane om het leven en pleegde uiteindelijk waarschijnlijk zelfmoord.

Onder het bewind van Darius I (±521-485 v.C.), één van de grootste vorsten van Perzië, hadden de Egyptenaren het heel wat beter. Hij begaf zich persoonlijk naar het veroverde land en voltooide de droom van Necho door het kanaal van de Middellandse Zee naar de Rode Zee door te trekken. Toch ontketenden de Egyptenaren tegen de grote overweldigende opstand, die pas door

Op het eiland Pharos voor Alexandrië liet Ptolemaeus II door de bouwmeester Sostratis uit wit marmer een vuurtoren oprichten, die als een der zeven wonderen van de antieke wereld gold. Tijdens de nacht liet men in de top van deze toren twee vuren branden. Hij werd in 1302 door een aardbeving verwoest.

Xerxes, zoon en opvolger van Darius I, in 485 v.C. werd onderdrukt. Aangezien Xerxes - die in 465 werd vermoord - en zijn tweede zoon, Artaxerxes I, meer hun oog op de verovering van Griekenland richtten, slaagden de Egyptenaren er in 460 v.C. in zich van het Perzische juk te bevrijden. De deltavorsten Inarus en Amyrtaius I, konden op Atheense hulp rekenen: zij versloegen en doodden de stadhouder Achaemenes, een zoon van Xerxes. Toch kon Inarus geen stand houden, de steun van de Atheense vloot ten spijt. Hij werd gekruisigd en de Atheense troepen, die de stad Memphis hadden belegerd, werden naderhand volledig uitgeroeid. Amyrtaius daarentegen volhardde in zijn opstand en zo kwam het, dat Egypte in 405 v.C., tijdens het bewind van Darius III, weer zelfstandig werd. Gedurende een tiental jaren was het onder de inheemse deltavorsten nog even rustig. Tijdens de 30e dynastie (378-341 v.C.) kwamen grote bouwwerken tot stand en de Egyptische farao's waagden het zelfs, weliswaar met Spartaanse hulp, de Perzen in Fenicië te gaan aanvallen. Nectanebus II werd echter in 342 v.C. door Artaxerxes III definitief verslagen: de harde hand van de Perzische macht woog nu zwaar op het Egyptische volk. Daarom

werd Alexander de Grote van Macedonië (356-323 v.C.) bij zijn intocht in Egypte in 332 v.C. door volk en priesters als een bevrijder begroet. Zonder slag of stoot had de Perzische stadhouder zich overgegeven.

Alexander won de waardering van de Egyptenaren door de eerbied, die hij voor hun kunst betoonde. Hij nam zelfs deel aan de Egyptische erediensten. Zo werd hij als een farao vereerd en als zoon van de zonnegod Re aangezien. Op deze wijze deed voor het eerst de Egyptische voorstelling van het god-koningschap haar intrede in de Helleense wereld. De stichting van de stad Alexandrië in 331 v.C. was een van de roemrijkste daden van Alexander. Het plan werd uitgewerkt door de architect Deinokrates, die een modern stratennet in de vorm van een dambord ontwierp! Op het eiland Pharos bouwde Sostratis een 280 meter hoge, thans verdwenen, vuurtoren. Gebouwd op een plaats waar de havens niet verzanden, bloeide Alexandrië als een wereldstad, waar zelfs de joden vrij hun godsdienst mochten bedrijven. Het burgerlijke bestuur werd aan de Egyptenaren overgelaten, maar Alexander bouwde de politieke organisatie van het land uit. Financieel en militair beheer berustte in Griekse handen.

godheid uit Saitisch tijdperk

